

Розуміння бухгалтерського обліку як соціальної та інституційної практики: можливий вихід бухгалтерської науки з кризи

У статті висвітлено трансформацію поглядів на розуміння бухгалтерського обліку як науки в нових умовах функціонування підприємств, що працюють на глобалізованих ринках у динамічному конкурентному середовищі. Наголошено на необхідності врахування впливу зовнішніх факторів (корпоративних скандалів, фінансової кризи тощо) на розвиток бухгалтерського обліку як науки. Розглянуто причини необхідності підтвердження наукового статусу бухгалтерського обліку, а також спростовано гіпотези щодо поступового витіснення та заміни бухгалтерського обліку інформаційними системами зі штучним інтелектом. Підтверджено наукове значення бухгалтерського обліку та обґрунтовано необхідність його подальшого розвитку як соціальної науки, яка спрямована на вирішення соціальних питань та має глибший соціальний контекст. Теоретичну базу дослідження становлять різні моделі обліку та виявлення факторів, що впливають на їх побудову, внаслідок чого цілі обліку трансформуються. Зроблено висновок, що бухгалтерський облік – це суспільна наука, яка вивчає особливості функціонування системи ведення обліку як соціальної та інституційної практики. Такий погляд на бухгалтерську науку вважається одним із шляхів виходу з кризи. Висвітлено причини нерозуміння українськими дослідниками бухгалтерського обліку як суспільної науки та запропоновано шляхи їх подолання. Доведено, що бухгалтерський облік, з одного боку, є продуктом соціального середовища, інструментом відображення економічної діяльності підприємства. З іншого боку, він впливає на формування соціальної реальності, будучи інструментом побудови соціальних процесів і відносин, які виникають у результаті його функціонування як окремого соціально-економічного інституту.

Ключові слова: бухгалтерська наука, теорія бухгалтерського обліку, суспільна наука, бухгалтерський облік як соціальна та інституційна практика

Класифікація JEL: M410, D02, Z13

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.

Сергей Легенчук, Ирина Жиглей, Елена Сивак

Понимание бухгалтерского учета как социальной и институциональной практики: возможный выход бухгалтерской науки из кризиса

В статье освещена трансформация взглядов на понимание бухгалтерского учета как науки в новых условиях функционирования предприятий, работающих на глобализованных рынках в динамической конкурентной среде. Подчеркнута необходимость принятия во внимание влияния внешних факторов (корпоративных скандалов, финансового кризиса и т.д.) на развитие бухгалтерского учета как науки. Рассмотрены причины необходимости подтверждения научного статуса бухгалтерского учета, а также опровергнуты гипотезы относительно постепенного вытеснения и замены бухгалтерского учета информационными системами с искусственным интеллектом. Подтверждено научное значение бухгалтерского учета и обоснована необходимость его дальнейшего развития как социальной науки, направленной на решение социальных вопросов и имеющей более глубокий социальный контекст. Теоретическую базу исследования составили разные модели учета и обнаружение факторов, влияющих на их построение, вследствие чего цели учета трансформируются. Сделан вывод, что бухгалтерский учет – это общественная наука, изучающая особенности функционирования системы ведения учета как социальной и институциональной практики. Такой взгляд на бухгалтерскую науку считается одним из путей выхода из кризиса. Освещены причины непонимания украинскими учеными бухгалтерского учета как общественной науки и предложены пути их преодоления. Доказано, что бухучет, с одной стороны, является продуктом социальной среды, инструментом отображения экономической деятельности предприятия. С другой стороны, он влияет на формирование социальной реальности, будучи инструментом построения социальных процессов и отношений, возникающих в результате его функционирования как отдельного социально-экономического института.

Ключевые слова: бухгалтерская наука, теория бухучета, общественная наука, бухгалтерский учет как социальная и институциональная практика

Классификация JEL: M410, D02, Z13

Статья находится в открытом доступе и может распространяться на условиях лицензии [Creative Commons Attribution 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), что позволяет неограниченное повторное использование, распространение и воспроизведение на любом носителе при условии наличия соответствующей ссылки на оригинальную версию статьи.